

SIMPOZIONUL NAȚIONAL DE DIDACTICA LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE

Ediția a XVIII-a

26-28 octombrie 2018, Cluj

O SUTĂ DE ANI DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ROMÂNĂ ÎN ȘCOALĂ RETROSPECTIVĂ ȘI PERSPECTIVE

REZUMATE

LĂCRĂMIOARA-ANA ACATRINEI-VASILIU

Colegiul „Vasile Lovinescu”, Fălticeni

comunicare

Formal și nonformal în dezvoltarea competenței de comunicare

Prezentăm activități și proiecte (Jurnalul de lectură, Prezentarea cărții preferate, Sunt actor pe scena clasei, Interviu, O carte pentru clasa mea etc.) la orele de limba și literatura română pentru clasele IX-XII-a. Prin aceste activități sunt urmărite formarea/dezvoltarea competenței de comunicare orală și scriere. **Cuvinte-cheie:** *competențe generale și specifice, metode, tehnici, instrumente de comunicare, mediu formal/informal.*

IONELA ANDREI

Colegiul Economic „Ion Ghica”, Bacău

„Ficțional”, „fantastic”, „fabulos”. Concepte operaționale în programa de limba și literatura română de ieri și de astăzi

Comunicare

Intenția noastră este aceea de a analiza într-o perspectivă diacronică (înainte și după 1989) programele de limba și literatura română de liceu pentru a vedea cum anume includ acestea studiul conceptelor „ficțional”, „fantastic”, „fabulos”. Vom analiza și reflectarea acestor concepte în manuale și în asocieri cu conținuturi precum genuri literare, specii literare, curente etc. Vom pune întrebarea pentru cine/dacă mai este important studiul „fantasticului”/ „fabulosului” în condițiile în care autorii canonici sunt în mică măsură autori de literatură fantastică? Cum răspundem fascinației în creștere a copiilor și adolescenților pentru literatură fantastică și SF? **Cuvinte-cheie:** *concepte, fabulos, fantastic, ficțional, manuale.*

GABRIELA ARITON

Colegiul „Vasile Lovinescu” Fălticeni

Avem nevoie de joc și de poveste

Comunicare

Obiectivele proiectului au fost gândite în acord cu modelul SOLO (Structure of the observed learning outcome – model de organizare a rezultatelor observate ale învățării), dezvoltat în anul 1982 de către Biggs și Collis, model despre care am aflat în momentul în care am citit o lucrare care mi-a stârnit interes pentru titlul său: *Învățarea vizibilă* (Ghid pentru profesori), de J.Hattie. Acest model presupune existența a patru niveluri ale înțelegerii: unistruktural (o idee), multistruktural (mai multe idei), relațional (idei asociate), de dezvoltare conceptuală (idei dezvoltate). Primele două sunt specifice învățării de suprafață iar ultimele două sunt specifice învățării profunde. **Cuvinte-cheie:** *formal, competențe-cheie, învățare de suprafață, învățare profundă.*

ANA-MARIA BARĂU

Școala Gimnazială Nr.79, București

Personaje de ieri, oameni de azi

Comunicare

Ce este un personaj prin raportare la ceea ce vom deveni? Cum poate genera lectura personajelor, prin tipologiile de ieri, un curent de opinie în societate? Scopul lucrării este de a arăta relația directă personaj-cititor. Dar nu orice personaj face obiectul cercetării. L-am ales pe cel animalier.

Complexitate și personaj. Două cuvinte pe care le regăsim pretutindeni. Doar literatura este capabilă de a-i înțelege meandrele, faldurile identității.

Un obiectiv central al cercetării este de a defini plăcerea lecturii prin raportare la personaj. Acesta răspunde în măsura în care îi punem întrebări. Ce întrebări adresau elevii de ieri, oamenii de azi? Ce răspundeau personajele de ieri?

Concluzii: trăsăturile de caracter ale personajelor modelează, lucrează extrem de fin, ca în chirurgie, dar cu implicații vizibile. **Cuvinte-cheie:** *personaj, orizont de așteptare, complexitate, competențe sociale și civice.*

TATIANA BIBICA

Liceul Teoretic „Bogdan Petriceicu-Hasdeu” București

Manualul de limba și literatura română în Basarabia sovietică (RSSM)

Comunicare/Poster

În perioada sovietică, limba și literatura română, cât și celelalte științe umaniste, au fost sclavele ideologiei și ale regimului. Atât de servile partidului, încât manualele tratează orice temă, inclusiv de gramatică, prin prisma sloganelor ideologice. Scopul acestora era inculcarea ideii de viață nouă și fericire datorate puterii sovietice. **Cuvinte-cheie:** *manuale, ideologie, putere sovietică.*

TATIANA BOLOGAN

Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu-Prim”, Chișinău

Personalități basarabene întru ființarea românească

Comunicare/Poster

Posterul își propune să sintetizeze, într-o formă grafică, după principiul diacronic, biografiile unor marcante personalități basarabene, care au contribuit la renașterea și perpetuarea spiritului românesc, între anii 1918-2018, în spațiul dintre Nistru și Prut. Obiectivul posterului este de a reinvia imaginea unor valoroși oameni de cultură (de la A. Mateevici până la Gr. Vieru), care au luptat prin cuvânt la ființarea limbii române, într-un context ostil și bilingv, devenind adevărate modele naționale de caracter patriotic și de atitudine civică. **Cuvinte-cheie:** *biografie, personalitate, limbă română.*

EMILIA-DORINA CÂMPEAN

Liceul Teoretic „Petru Maior”, Gherla

Aspecte diacronice ale predării limbii române

Comunicare

Lucrarea își propune să prezinte câteva aspecte legate de limba română și de predarea ei în școlile românești înainte și după Marea Unire, cu trimiteri la intervalele 1880-1918, respectiv la perioada interbelică. Demersul are ca obiectiv evidențierea unor frânturi din „marea pregătire” a Marii Uniri, iar aplecarea asupra gramaticii limbii române – așa cum exista ea în manualele școlare ale vremii și în alte documente cu caracter normativ – reprezintă un omagiu adus profesorilor, învățătorilor și oamenilor de cultură care au contribuit decisiv la realizarea României Mari. Totodată, atenția se plasează și asupra continuatorilor, asupra celor care au fost nevoiți să ocrotească, să consolideze și să păstreze valorile și rădăcinile ziditoare ale României Mari. Demersul se configurează pe baza următoarelor surse (existente în Arhiva Liceului Teoretic „Petru Maior” din Gherla): „Gramatica limbii române” de Ioan Papiu (1899), „Metodica specială a grupului Limbei Române” de I. Mihailescu (1921), „Programele analitice ale învățământului secundar” (1929), „Programa școlilor normale de învățători” (1938), Anuarele Liceului Teoretic „Petru Maior” din Gherla (în perioada 1929-1932). **Cuvinte-cheie:** *programe, metodică, surse, perioade.*

CRISTINA CHIPRIAN

Colegiul Național „Garabet Ibrăileanu” Iași

Promovarea valorilor culturale locale

Comunicare

Comunicarea va prezenta un proiect cultural-artistic inițiat pentru evidențierea tradițiilor locale (literare, istorice), a surselor documentare mai vechi sau mai noi referitoare la rolul orașului Iași în evenimentele din 1916-1918, la contribuția diferitelor categorii sociale, a autorităților la menținerea statului național român și de realizare a Marii Uniri. Am vizat clădirile care au adăpostit personalități și acte istorice, traseele care au marcat istoria, realități din viața politică, militară, culturală. Am pus în lumină mentalități și aspirații ale tinerilor/adulților, modalitatea acestora de a se implica în efortul de război, transformările de ordin material și spiritual survenite în orașul-capitală a rezistenței naționale. **Cuvinte-cheie:** *tradiții locale, Marea Unire, mentalități, aspirații.*

GABRIELA CHIRTEȘ

Liceul Tehnologic Special pentru Deficienți de Auz, Cluj

Metamorfoza strategiilor de predare a textului (literar) în învățământul pentru deficienți de auz-de la o epocă la alta

Comunicare

Știm unde au greșit cei dinaintea noastră. Știm și mai bine ce ar fi trebuit să schimbe. Între ei și noi zac aproape treizeci de ani de reforme și idei luminate. Mă uit la elevii mei și, cu tristețe, mă întreb: Oare unde nu procedăm bine? Ar fi ușor să spun: Eu nu procedez bine. Din păcate sunt verigă din lanț. Îmi asum gestul de a pune cărțile pe masă și de a realiza o comparație între

vechile/ foarte vechile programe și manuale școlare de Limba și literatura română din învățământul pentru deficienți de auz și visul frumos pe care l-am ascuns în cuvinte. Cuvinte care folosesc prea puțin elevilor mei! Sic transit... **Cuvinte-cheie:** deficienți de auz, paralela, programe, manuale.

HORIA CORCHEȘ

Colegiul Național „George Barițiu”, Cluj

Educație formală vs educație nonformală sau Educație formală și educație nonformală?

Comunicare

Pornesc de la premisa că paradigma curriculară a dezvoltării personale pare a sta la baza noilor orientări educaționale, implicit în programele școlare, și încerc să observ câțiva piloni ai acesteia în manualele școlare și în practica didactică (de exemplu de la intrarea în text prin lectura de identificare, până la ieșirea din text prin educație media și educație civică/pentru societate etc.), să identific punțile de legătură între educația nonformală și cea formală și rolul educației nonformale în această paradigmă.

Cuvinte-cheie: educație formală/vs/și educație nonformală, modelul dezvoltării personale.

CORINA-NICOLETA DINDELEGAN

Colegiul Național „Emil Racoviță”, Cluj

Nimic nu e nou. Privire în oglindă asupra predării transdisciplinare în sec. al XIX-lea și în sec. XXI

Comunicare

Scopul lucrării este de a arăta că predarea transdisciplinară este veche și că ea era și este aplicată dintotdeauna de profesorii generoși, care doresc ca elevii lor să devină mai buni decât dascălii lor, ba chiar să-i depășească și cărora le place meseria pe care și-au ales-o. Întrebarea la care răspunde este: Ce pot face ca să fac elevul curios și dornic să știe mai mult? Rezultate: tineri cu gândire independentă, dornici să cunoască, bucuroși că au cu cine interacționa intelectual la școală. Concluzia: Profesorul lucrează mai mult pentru pregătirea unei ore transcurriculare, dar asta îl face să se bucure de lecția în sine și de roadele muncii lui, îl ferește de plictiseală și de rutină. **Cuvinte cheie:** predarea transdisciplinară, profesor, satisfacție profesională.

MARIA FRENȚIU

Colegiul Național „Traian Doda”, Caransebeș

Limba română în școlile din Caransebeș la început de secol XX

Comunicare

Lucrarea își propune să prezinte ceea ce s-a petrecut în practica didactică a începutului de secol XX într-o școală reprezentativă din Caransebeș (Colegiul Național „Traian Doda”), localitate aflată într-o zonă în care lupta pentru limba maternă însemna recunoașterea identității unei majorități lipsite de drepturi. Sunt evocate figurile unor dascăli de excepție, unii dintre ei scriitori sau autori de apreciate manuale. Aceștia au creat societăți de lectură, au organizat „extensii universitare” menite să formeze gustul estetic al cititorilor timpului. Studiul se bazează pe informațiile obținute de la Arhivele de Stat existente în oraș și din anuarele Colegiului. **Cuvinte-cheie:** istorie, profesor, societăți de lectură, identitate națională.

IRINA GEORGESCU

Colegiul Național „Sf. Sava”, București

The first rule of Fight Club is: do not talk about Fight Club

Comunicare

Este educația media o cale de a cunoaște lumea? De a stimula gândirea critică? De a discerne și de a persuadea? Încerc să găsesc un răspuns – e adevărat: parțial, fragmentat – la aceste întrebări. **Cuvinte-cheie:** educație media, întrebări, răspunsuri.

TATIANA GHEORGHE

Colegiul Național „Mihai Viteazul”, Ploiești

Studiul textului literar in manualele alternative de clasa a IX-a. Lecturi deschise

Comunicare

Lucrarea isi propune sa evidentieze aspecte legate de calitatea metodei de studiu a manualelor alternative ,de receptivitatea elevilor bazată pe construcția sensului. Cercetarea se orientează asupra textelor selectate din perspectiva tematică, destinate unor lecturi deschise, în acord cu reforma din 1999. Manualele-suport al demersului analitic au apărut la editura All Educational si Humanitas Educational. **Cuvinte-cheie:** manuale alternative, lecturi deschise, receptivitate, elev.

DORINA GHIDION

Colegiul Național „Dragoș Vodă”, Câmpulung Moldovenesc

Literatură vs film- Fantasticul în nuvela „Tinerete fără de tinerete” de M.Eliade și în filmul „Youth without youth”, de Francis Ford Coppola

Comunicare

Comunicarea prezintă o dezbateră, desfășurată cu elevi de clasa a XI-a, pe tema Fantasticul în nuvela „Tinerete fără de tinerete”, de Mircea Eliade și în filmul „Youth without youth” de Francis Ford Coppola. Aceasta vizează identificarea mijloacelor de producere a fantasticului în literatură și film, realizarea distincției dintre cele două arte, dar și, acum, la centenarul Unirii, aducerea în atenția elevilor a operei lui Mircea Eliade, scriitor de canon școlar. Am ajuns la concluzia că un număr mare de elevi preferă cartea, chiar dacă vizionează și filmul. Am descoperit și elevi pasionați de film, care s-au implicat ca voluntari în organizarea FILMFEST Câmpulung. **Cuvinte-cheie:** *fantastic, literatură, film, Mircea Eliade.*

CAMELIA - ELENA GIAMBAȘU

Școala Gimnazială Nr. 67

O „redefinire” a materiei de studiu

Poster

Lucrarea propune o re poziționare a limbii și literaturii române în ansamblul materiilor școlare, în condițiile schimbărilor aduse de programa școlară din 2017. Comunicarea este, prin programa din 2009, liantul dintre limbă și literatură. Prin programa din 2017, literatura (română și universală) se studiază în paralel cu textele nonliterare, pe baza unor teme comune. Avantajul este evident: avem mai mult timp pentru lectură și înțelegerea textului. Comunicarea rămâne un liant, dar se comunică despre orice. Apar teme de studiu din educație socială sau dezvoltare personală. În viitorul nu foarte îndepărtat materia de studiu nu se va numi „Comunicare”? **Cuvinte-cheie:** *programe, comparație, organizare tematică, întrebări.*

MONICA HALASZI

Colegiul Național „Liviu Rebreanu”, Bistrița

Despre infuzii. Literatura română și media literacy

Comunicare

Scopul comunicării este de a sensibiliza profesorii de limba și literatura română față de oportunitate infuzării curriculumului disciplinei cu elemente de educație media. **Cuvinte-cheie:** *educația media, literatură română, curriculum.*

CRISTINA ANTONELA HOPP, LIDIA MIHAELA MÎRZAC

Colegiul Silvic „Bucovina”, Câmpulung Moldovenesc

Documentele școlare - perspectivă centenară

Comunicare

Lucrarea noastră se dorește o comparație asupra documentelor școlare de-a lungul a o sută de ani. Propunerea nu epuizează subiectul, ea dorește să prezinte accentele puse de-a lungul timpului pe materiile studiate. **Cuvinte-cheie:** *documente școlare, prezentare comparativă, disciplina limba și literatură română.*

ELENA MARICICA HUIAN

Liceul Tehnologic „Ovid Caledoni”, Galați

Cărți vechi, tot noi!

Comunicare

Recunoașterea și gestionarea emoțiilor reprezintă o preocupare a curriculumului învățământului preșcolar, primar și, mai nou, pentru învățământul gimnazial. Însă ce facem cu elevii de liceu care trec prin cele mai mari transformări, conflicte interioare? Disciplina pe care o predau poate fi un punct de plecare pentru identificarea, comunicarea, descrierea, înțelegerea emoțiilor personajelor din operele literare. Mai apoi tinerii vor putea asocia experiențele, trăirile acestora cu cele personale și astfel se va ajunge la o mai bună cunoaștere de sine.

Fiindcă mă confrunt cu o reticență a elevilor în studiul romanelor scriitorilor canonici, mai ales cele cu tematică rurală, am căutat alte chei de lectură ce să ajute cu adevărat în formarea unui sistem de valori personal. Experimentul pe care îl voi prezenta are la bază textul „Mara” de Ioan Slavici. **Cuvinte-cheie:** *personaje, emoții, cunoaștere de sine, autor canonic.*

CARMEN ION

Colegiul Național Pedagogic „Spiru Haret”, Focșani

Boovie - a love triangle

Comunicare

Boovie este un concurs de book-trailere adresat elevilor, al cărui scop este acela de a motiva elevii să citească în mod conștient, oferind în același timp participanților o formă de instruire bazată pe dezvoltare personală și mijloace nonformale: trailer, actorie, scriere creativă, montare-editare, film, cinematografie. Elevii citesc cărțile intrate în concurs și realizează trailere, în echipe de 7-

11 colegii. În ultimii patru ani, aproximativ 30 de romane au fost transformate în aproape 50 de book-trailere, la nivelul județului Vrancea. **Cuvinte-cheie:** *boovie, book-trailer, dezvoltare personală.*

RAMONA JITARU

Colegiul Național „Vasile Alecsandri”, Bacău

Literația sau singurătatea alergătorului de cursă lungă

Comunicare

Deși lectura unui text și, deci, abilitatea elevului de a desprinde mesajul acestuia sunt două dintre premisele esențiale ale actului de educație ale oricărei materii cuprinse în programa școlară, nicio altă materie nu și-a stabilit ținte în această direcție. În categoria textelor abandonate nu intră doar textele continue, ci și variantele nou intrate în sfera de înțeles a profesorului de română, adică textele multimodale și cele discontinue. Într-un astfel de tabou general, profesorul de română este chemat să rezolve o astfel de situație, dar și să deconteze mult blamatul analfabetism funcțional. **Cuvinte-cheie:** *texte continue, discontinue, multimodale, analfabetism funcțional, profesor de română.*

ELENA SIMONA LUMEZEANU

Școala Gimnazială „Sfântul Nicolae”, Târgu Jiu

Lectură, imagine și Lecturiade

Comunicare

Voi prezenta un proiect în care prezint cum am valorificat în cercul de lectură și în clasă experiența cercurilor de lectură și ilustrare de text de la Cluj. Animatoare au fost elevele care au participat la Școala Solomonarilor lui Solomon Marcus de la Cluj. **Cuvinte-cheie:** *Lecturiade, „Istoria mea”, ateliere, colaj.*

NATAȘA-DELIA MAIER

Institutul de Științe ale Educației, București

Din retrospectivă se naște perspectiva

Conferință

Prin contribuția noastră la discuțiile generate de tematica simpozionului, urmărim să examinăm felul în care școala actuală se mai raportează (sau nu) la anumite valori educaționale privite ca fundal antropologic. Recurgând la lectura reflexivă a unor fragmente de text, examinăm, în retrospectivă, constructe precum *dascăl, educație, elev*, conturând atitudinea scriitorului-fost elev ca formă de manifestare a valorii. Discuția urmărește să puncteze modul în care percepțiile culturale sunt integrate actualei perspective educaționale, a noilor programe de gimnaziu și a noilor practici și strategii didactice utilizate în mod curent la clasă. Vom încheia invitând la reflecție asupra relevanței curriculare, din perspectiva unor proiecte consacrate domeniului. **Cuvinte-cheie:** *curriculum, fundal antropologic, relevanță curriculară, educație deschisă*

MIRCEA MARTIN

Facultatea de Litere, Universitatea din București

O nouă rezistență prin literatură

Conferință

Ce se întâmplă cu literatura și cu disciplinele care o studiază în România și în lume, ce se întâmplă cu școala și cu educația astăzi, în condițiile revoluției tehnologice/digitale și ale globalizării galopante?

La aceste întrebări și provocări îmi propun să răspund fie și parțial în comunicarea mea. **Cuvinte-cheie:** *Literatură, școală, educație, revoluție tehnologică, globalizare galopantă.*

LUMINIȚA MEDEȘAN

ANPRO, „Perspective”

Cristina Bobariu, Sandra Bianca Bocșa, Alexandra Bondoc, Alina-Maria Constantin, Oana Cosma, Rafaela Maria Fernea, Diana Grindeanu, Andreea-Diana Ilca, Nicoleta Manlup, Alexandra Gabriela Olaru, Larisa-Daniela Petruțiu, Dan Florin Pop, Ramona-Maria Rafai, Ana-Maria-Mihaela Rotar, Andreea Silai, Mirela Șăran, Claudia-Ioana Temeș, Olivia-Carmen Țirlea, Roxana-Florina Urdea, Olimpia Anamaria Vîrvărei

Facultatea de Litere, UBB, Cluj

Cum am învățat românește. Școala, elevul și profesorul de română în literatura și memorialistica secolului

Comunicare

În colaborare cu doamna prof. Alina Pamfil, pe ai cărei masteranzi i-am coordonat, pe baza unei bibliografii ad-hoc din ultima sută de ani (și un pic mai mult în trecut), am realizat o imagine polimorfă a realităților privind învățarea românei, din perspectivele subiective a circa 30 de autori români de proză ficțională sau memorialistică.

Cărți: Grigore Băjenaru, *Çișmigiu et comp.*, Paul Cornea de vorbă cu Daniel Cristea-Enache, *Ce a fost, cum a fost*, Ion Creangă *Amintiri din copilărie*, Barbu Ștefănescu Delavrancea, *Domnul Vucea*, Mihail Drumeș, *Elevul Dima dintr-a șaptea*, Mircea Eliade, *Romanul adolescentului miop*, Dan C. Mihăilescu (coord.), *Cărțile care ne-au făcut oameni*, I. Minulescu, *Corigent la limba română*, Costache Negruzzi, *Cum am învățat românește*, Marin Preda. *Moromeții*, *Viața ca o pradă*, Mircea Sântimbreanu, *Recreația mare*.

STANCA-GIANINA MEHEDIŢU

Școala Gimnazială nr 3 Palanca

Inspekția școlară, o privire retrospectivă

Comunicare

Este o lucrare ce își propune o abordare retrospectivă a modalităților în care a evoluat inspekția școlară din vremea lui Eminescu și până astăzi. **Cuvinte-cheie:** *retrospectivă, inspekție școlară.*

MIRCEA MICLEA

Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, UBB, Cluj

Generația digitală și literația

Vor fi abordate câteva dintre caracteristicile generației digitale și impactul lor asupra lecturii.

RAMONA-ELENA MOCANU

Colegiul Național „Vasile Alecsandri”, Bacău

Centenarul Marii Uniri, identitatea națională și problema patriotismului în Proiectul „Istorie și Istorii”

Comunicare

Proiectul a avut drept scop conștientizarea de către elevi a importanței actului Marii Uniri de la 1918 pentru statul român așa cum îl știm astăzi. Obiectivele au urmărit familiarizarea elevilor cu contextul Marii Uniri prin intermediul literaturii române și al istoriei, intuirea epocii prin intermediul unor artefacte din vremea respectivă, reflectarea asupra efortului general al românilor de atunci pentru realizarea României Mari, reprezentarea ideii de patriotism. Întrebarea de la care am plecat a fost: Cum se reflectă Marea Unire în școala românească contemporană? Rezultatele proiectului ne-au uimit, concluzionând că elevii doresc să învețe, dacă li se oferă contextele educaționale potrivite. **Cuvinte-cheie:** *Marea Unire, proiect, literatură, istorie, contexte educaționale.*

AMALIA-ROXANA MUNTEANU

Liceul Teoretic „Avram Iancu”, Cluj

Despre „cartea de citire”

Comunicare

Lucrarea propune o scurtă cercetare a modului în care în secolele trecute, era abordată lectura în școală, punându-se bazele unei adevărate metodologii a lecturii. Se vor prezenta cărți vechi, „cărți de citire” aflate în patrimoniul Bibliotecii „Octavian Goga” din Cluj-Napoca, în Secția Colecții Speciale. **Cuvinte-cheie:** *carte de citire, metodologie, lectură.*

ALINA MURARU

Colegiul Național „Octavian Goga”, Sibiu, Școala Gimnazială „Ioan Slavici” Sibiu

Competența de redactare și abilitatea de a fi creativ

Comunicare

Noua programă de gimnaziu pare a fi călăuzită de principiul dezvoltării personale, principiu care centrează învățarea pe experimentare. La limba și literatura română se pot experimenta lectura și scrierea. Totuși competența care se referă la scriere, numită competență de redactare, se referă la aspectele formale ale scrierii, dar nu normează în niciun fel scrierea creativă. Nici abilitatea de a fi creativ nu apare în lista de abilități de viață din programa cursului opțional „Lectura și abilitățile de viață”. Creativitatea nu este o valoare suficient de bine conturată? **Cuvinte-cheie:** *modelul dezvoltării personale, creativitate, lectură, scriere.*

IOANA-ANGELA MUREȘAN, MARCELA CRISTINA STAN

Seminarul Teologic Ortodox, Cluj

Poeziile toamnei

Poster/Comunicare

Activitatea literară, „Poeziile Toamnei”, presupune punerea în scenă a unei comunicări directe, interdisciplinară. Încercând să înțeleagă acest anotimp, să privească cu atenție spectacolul naturii cântat de poeți, elevii liceeni ai școlii noastre au recitat, cântat sau au tradus fragmente din poeziile recitate în limba engleză și în limba franceză. **Cuvinte-cheie:** *comunicare, interdisciplinaritate.*

IOANA NANU

Școala Internațională Americană, București

Alternative internaționale la sistemul național

Comunicare

Elevul român uneori urmează studiile în străinătate. Deseori este nepregătit pentru contextul internațional. Sistemul IB este una dintre propunerile prin care *internațional* devine accesibil. Iar provocator pentru profesor este să-și creeze propriul curriculum în acord cu valorile cetățeanului internațional. **Cuvinte-cheie:** *context internațional, propriul curriculum.*

VIORICA OLEINIC

Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu-Prim” Chișinău

Didactica limbii și literaturii române în Republica Moldova – retrospective durute și perspective dorite

Comunicare

Comunicarea are drept scop informarea publicului cu privire la situația disciplinei Limba și literatura Română în școala moldovenească sovietică, dar și postsovietică, văzută din perspectiva fostului elev și a actualului profesor. Discursul urmează să răspundă la întrebarea dacă didactica și studiul limbii și literaturii române în Republica Moldova este un deziderat modern, pronațional și proeuropean. Prezentarea are un caracter praxiologic, vizând parteneriate moldo-române, realizate prin participări la olimpiade, concursuri școlare, activități extrașcolare, seminare, cursuri de formare continuă, simpozioane, școli de vară etc. **Cuvinte-cheie:** *statul disciplinei Limba și literatura română, deziderate, parteneriate.*

MONICA ONOJESCU

ANPRO, „Cercuri de lectură”

O rubrică în „Consilierul de lectură” și o experiență – „Școala solomonarilor a lui Solomona Marcus”

Comunicare

„Dus-Întors” e numele unei rubrici din „Consilierul de lectură” în care publicăm articole ce prezintă activități din cercuri transferate la clasă, precum și activități din clasă extinse în cercuri. Comunicarea se dorește o pledoarie în favoarea unei relații autentice între cele două domenii: formal și nonformal în educație. Sperăm să vă convingă prezentarea „Școlii solomonarilor...” **Cuvinte-cheie:** *dus-întors, formal, nonformal.*

ALINA PAMFIL

Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, UBB, Cluj

Programele de literatură ale ultimului secol. O retrospectivă și câteva concluzii

Conferință

Discuția are, ca fundament, o cercetare focalizată asupra istoriei programelor de limba și de literatură română apărute după Unirea Principatelor Române, cercetare publicată în primul capitol al lucrării *Studiul limbii și literaturii române în secolul XX. Paradigme didactice* (Editura Casa Cărții de Știință, Cluj, 2005).

Reflecția este focalizată exclusiv asupra problemelor referitoare la literatură și, dintre acestea, doar asupra aspectelor relevante pentru perioada actuală. Analizele vizează, în principal, transformările concepției privind studiul fenomenului literar românesc și receptarea literaturii române, așa cum o reflectă: a. schimbarea modelelor curriculare, b. dinamica valorilor atribuite literaturii, c. transformarea canonului școlar și d. modificarea tipului de lectură indus sau impus de/prin documentele școlare.

Privită în ansamblu, prezentarea evidențiază permeabilitatea programelor de literatură la discursurile ideologice și politice ale epocii și pericolele pe care construcțiile curriculare carente le incumbă, scopul discuției fiind acela de a schița coordonatele unor programe echilibrate și formative din punctul de vedere al societății românești actuale. Discuția include și considerații referitoare la prezența și la rolul pe care didactica literaturii l-a deținut în ultimul secol și ar trebui să îl dețină în momentul actual. **Cuvinte-cheie:** *istoria programelor disciplinei, transformare, modele curriculare, studiul și receptarea literaturii române, valori, canon, tipuri de lectură.*

ANTONIO PATRAȘ

Facultatea de Litere, Universitatea „I. Al. Cuza”, Iași

T. Maiorescu și posteritatea lui critică

Conferință

În cadrul prelegerii, mi-am propus să urmăresc influența pe care a exercitat-o Maiorescu în cultura română atât prin opera propriu-zisă, cât și prin personalitatea sa („olimpiană”), considerată paradigmatică pentru ceea ce avea să se numească ulterior „condiția criticului”. Meritele lui Maiorescu nu se limitează însă doar la sfera criticii literare, rolul de îndrumător cultural pe care și l-a asumat determinându-l să se implice activ în politică și să încerce o reformă substanțială a învățământului. Dacă ținem cont și de prodigioasa oratorie parlamentară a criticului, vom înțelege mai ușor de ce ajunge Maiorescu să fie apreciat drept „cel mai de

seamă pedagog al națiunii sale” (I. Negoșescu). În prelegerea de față voi insista asupra faptului că actualitatea lui Maiorescu nu se referă la opera (datată) a criticului, ci la modelul etic și pedagogic ilustrat de personalitatea îndrumătorului cultural. **Cuvinte cheie:** condiția criticului, critică estetică, reforma învățământului, îndrumător cultural.

DANIELA PĂDURARU

Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Botoșani

ЛИМБА МОЛДОВЕНЯСКЭ sau de la MATER la МАТРЬОШКА

Comunicare

Lucrarea prezintă o abordare didactică a manualelor de limba moldovenească folosite în școlile din Republica Moldova, în perioada sovietică. Se vor evidenția conținuturi din programa școlară și valori ce se desprind din textele propuse, dar și parcursul metodic al organizării lecției de limba și literatura moldovenească. În cadrul comunicării se va prezenta și modalitatea de scriere cu alfabetul chirilic moldovenesc în comparație cu alfabetul latin și cel chirilic român. **Cuvinte cheie:** limba moldovenească, manuale, perioada sovietică.

ALINA PETRI

Colegiul Tehnic de Transporturi „Transilvania”, Cluj

Creșterea și descreșterea lumii prin literatură

Comunicare

Pornind de la cartea lui Martin Puchner *Lumea scrisă. Povești care au schimbat oamenii, istoria și civilizația*, reiau și dezvolt teza conform căreia literatura este responsabilă de configurarea lumii, de crearea și destrămarea de imperii, de nașterea credințelor religioase, a doctrinelor filosofice. **Cuvinte cheie:** Martin Puchner, literatură, responsabilitate

RODICA MARIANA POPESCU

Colegiul Național de Informatică „Carmen Silva”, Petroșani

Valențe educative în context european

Poster/Comunicare

Scopul: Realizarea unor activități care să conducă la trezirea interesului tinerilor pentru lectură, pentru cultură, stimularea creativității, a curiozității intelectuale, a comunicării și deschiderii culturale, descoperirea de noi talente, sensibilizare pentru problemele întâlnite în școlile europene prin creații literare, schimburi interculturale, prin valorificarea patrimoniului literar și cultural.

Rezultate: Publicații care conțin scrierile elevilor și ale profesorilor, dezvoltarea abilităților de lectură, analiză și interpretare, certificate europene, premii, interculturalitate, multilingvism. **Cuvinte-cheie:** lectură, creativitate, schimburi interculturale, toleranță.

PETRU BOGDAN RAȚIU

Liceul Teoretic „Bolyai Farkas”, Târgu Mureș

Transformarea cadrelor de referință ale profesorului de Limba și literatura română. Context și perspective (1)

Comunicare

Lucrarea își propune să prezinte rolul pe care îl are didactica limbii și literaturii române în contextul actual al societății românești prin raportare la schimbarea de paradigmă culturală din Occident. Depășirea postmodernității propune un nou set de valori, de activități, de competențe care necesită din partea profesorului o mentalitate deschisă și o conectare la nevoile prezentului. Vom valorifica cercetările recente din psihologia socială (Daniel David, Tom Gallagher) statistici, teorii ale pedagogiei contemporane (învățare vizibilă, pragmatică, integrată, experiențială, transformatoare), oferind la final aplicații care să conecteze perspectiva prezentată cu aplicabilitatea la clasă. **Cuvinte-cheie:** disciplina Limba și literatura română, context actual, profesor, teorie și practică.

MINA-MARIA RUSU

Ministerul Educației Naționale

Conferință

Disciplina Limba și literatura română și perspectivele reconfigurării profilului curricular

O disciplină fundamentală, complexă din punctul de vedere al conținuturilor, un timp școlar a cărui trecere influențează major profilul absolventului, un element curricular a cărui punere în operă edifică identitatea elevului și, implicit, a viitorului matur. Este singura disciplină școlară studiată, ale cărei influențe sunt covârșitoare în procesul de educare a omului din ființa noastră: structurează gândirea și umanizează trăirile, ordonează comportamentul și-l integrează în matricea societății, este un conector permanent al trecutului cu viitorul, un modelator al cunoașterii și al înțelegerii, în procesul de învățare permanentă. Dinamica acestei discipline trebuie cunoscută pentru a înțelege

perspectivele reconfigurării profilului curricular. **Cuvinte-cheie:** *profilul absolventului, limba maternă, limbă de școlarizare, comunicare, competență culturală, competență integratoare.*

CAMELIA SANDU

Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu”, Cluj

Motivație, emoție, informație, în ora de limba și literatura română de ieri și de azi

Poster/Comunicare

Perioada actuală se caracterizează prin evoluția științei și tehnicii în toate domeniile de activitate și printr-un ritm de viață accelerat. Aceste caracteristici ale contemporaneității influențează și procesul didactic. Astfel, formele și metodele de învățământ precum și obiectivele școlii trebuie să se adapteze acestei accelerări informaționale ce se răsfrânge și asupra relației profesor-elev. Posterul se dorește a fi o călătorie, în imagini, dinspre orele de limba și literatură de altădată înspre școala de azi.

Cuvinte-cheie: *orele de limba și literatura română, relația profesor-elev, altădată, azi.*

ION SIMUȚ

Facultatea de Litere, Universitatea Oradea

1918-2018: Trei epoci literare, trei canoane estetice

Conferință

Cei o sută de ani de literatură, trecuți de la Marea Unire, ne apar azi cu destulă claritate segmentabili în trei epoci literare: 1. epoca interbelică (1918-1945), dominată de modernism și de constituirea unui canon național și estetic, guvernat de Lovinescu și Călinescu; 2. epoca postbelică (1945-1989), puternic afectată de criteriul politic și de realismul socialist, dar cristalizând în cele din urmă neomodernismul și postmodernismul; 3. epoca postdecembristă (din 1990 încoace, până azi), epuizând resursele neomodernismului și ale postmodernismului, puternic afectate de literatura de consum și de criteriul comercial. **Cuvinte-cheie:** *modernism, neomodernism, postmodernism, literatură de consum, canon estetic, canon politic, literatură de piață.*

CHRISTINNE SCHMIDT

Facultatea de Litere UBB, Cluj

100 de ani de bandă desenată în România: o istorie și un experiment didactic

Comunicare

Formarea și dezvoltarea competenței de receptare a textului multimodal constituie o provocare lansată de noua programă pentru gimnaziu. În acest context, banda desenată este propusă ca tip de conținut studiat la nivelul clasei a V-a, întrucât ea reprezintă cea mai simplă variantă de naratiune multimodală. Lucrarea de față trasează o cronologie a benzii desenate românești, având ca principală miză identificarea unor repere bibliografice esențiale pentru profesorul de limba și literatura română. Totodată, cercetarea discută vocabularul estetic specific celei de-a noua arte și include un experiment didactic care vizează aplicarea unor strategii de lectură corespunzătoare receptării acestui tip de discurs. **Cuvinte-cheie:** *text multimodal, bandă desenată, cronologie.*

MIHAELA SECRIERU

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași

Istoria abordărilor didactice ale limbii române reflectate în metodici, programe și manuale școlare -retrospective centenare

Conferință

Epistema istorică a didacticii limbii române ca disciplină este – pentru o lungă perioadă de timp (1619-1918/1925) – structural implicită celei a gramaticii limbii române înseși, de aceea a vorbi despre viziuni sau abordări programatice în didactica limbii române, ca disciplină inferentă, în raport cu gramatica ca disciplină primară este pentru timpul istoric indicat în mod justificabil oarecum dificil. Nu așa rămâne situația și mai târziu, deoarece exact acum 100 de ani, Paul I. Papadopol își începea lucrul la o carte matură și complexă, prima metodică a limbii române materne, care avea să devină actul de naștere al acestei discipline academice importante. Între aceste începuturi și contemporaneitate au existat certe momente de maturizare a disciplinei în raport cu ea însăși și cu disciplina primară. În excursul de față, evidențiem aceste momente evolutive și implicațiile lor în câmpul educațional al predării limbii române. **Cuvinte-cheie:** *didactica limbii române, Paul I. Papadopol, momente evolutive.*

GEORGETA STANCIU, MIHAELA TĂNASE

Școala Gimnazială „Episcop Dionisie Romano”, Buzău

Povestea după poveste – exerciții de comunicare

Comunicare

Am realizat o cercetare prin care am vrut să aflăm atitudinea elevilor de gimnaziu din școala noastră, privind lecturile citite și, mai ales, prezentarea acestora, fie verbal, fie în scris sau multimodal. Ca urmare, am constatat că elevii-cititori sunt în mod cert

subiecți activi ai actului lectural. Se consideră receptori privilegiați ai spectacolului literar, adresat atât inimii, cât și minții. Am remarcat plăcerea expunerii ca modalitate de exprimare a propriei individualități. Astfel, în prezentări, folosesc mai ales verbul „mi-a plăcut”, ceea ce indică o implicare în lectura primară, de identificare, de plăcere, mai apoi în lectura aprofundată, de analiză. Ei caută răspunsuri privind relațiile cu colegii, cu adulții, cu familia. De aceea, preferă cărțile cu copii și adolescenți, deoarece doresc repere morale și de comportament. Demersul nostru didactic ne-a condus către alegerea cu grijă a recomandărilor pentru lecturi, precum și la necesitatea de a interacționa permanent cu elevii. **Cuvinte-cheie:** *elevi-receptori activi, actul lecturii, implicare, preferințe.*

MARIANA STOICA

Colegiul Economic Emanuil Gojdu, Hunedoara

Marșul cărții

comunicare

Elevii au ocazia de a promova lectura, de a se manifesta ca cititori activi, de a atenționa copiii, părinții, autoritățile locale în legătură cu importanța cărții în formarea competențelor de comunicare și a celor culturale, pentru împlinire și dezvoltare personală, pentru incluziune socială. **Cuvinte-cheie:** *cititor activ, dezvoltare personală, competențe culturale, competențe de comunicare.*

EVA MONICA SZEKELY

Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie, Târgu Mureș

MĂDĂLINA ALEXANDRA MARIAN

Gimnaziul Nicolae Bălcescu, Târgu-Mureș

Literația multimodală: o punte interdisciplinară (I) între învățători și profesori

Conferință

Prezentarea mea (I) se înscrie în direcția a treia-a a simpozionului - Modele curriculare și strategii didactice specifice (mijloace de învățare, manuale, resurse digitale; finalități educaționale; forme de evaluare) și va începe e baza unei succinte prezentări în domeniul alfabetizării multimodale din spațiul anglo-saxon din anii '90. Luat indirect în considerare în noua concepție a programelor de Limba și literatura română pentru gimnaziu prin noțiunea de „text multimodal”, conceptul de alfabetizare multimodală, propus inițial de Gunter Kress și Carey Jewitt de la Institutul de Educație al Universității din Londra (v. Kress, 1994, 1999, 2003, 2010, Jewitt & Kress, 2003, Kress și colab., 2001, 2005 și Walsh, 2009) are două dimensiuni care intenționează formarea unui elev/ student „multimodal literat”. Prima dimensiune ar fi „alfabetizare media” subliniind astfel nevoia de alfabetizare pentru producerea și accesarea informațiilor multimodale (care combină mai multe resurse semiotice, ca de exemplu, limbaj verbal, gest, imagini), iar a doua se referă la recunoașterea faptului că experiența de predare și învățare este intrinsec multisemiotică și multimodală. Elevul/studentul trebuie astfel să fie sensibilizat la potențialul și opțiunile de semnificație oferite de mijloacele media în producerea textului, dovedind o capacitate sporită de a face alegeri deliberate și eficiente în construirea și prezentarea cunoștințelor.

II. A doua parte va prezenta rezultatele unei asemenea activități didactice desfășurate în cadrul unui cerc pedagogic pe municipiu la clasa a IV-a, de către o fostă studentă, Mădălina Alexandra Marian, pe tema „România și Uniunea Europeană”, cu posibilități de transfer spre alte clase de gimnaziu/teme interdisciplinare (dezvoltare personală, limbă și literatură română/maternă, istorie, geografie, muzică etc.). Pregătiți cu o astfel de înțelegere, elevii/studentii nu vor deveni numai consumatori de texte multisemiotice, ci vor deveni și ei producători competenți ai textelor multimodale coerente (cum ar fi reclame, postere, știri, site-uri web, documentare, filme) în care interacționează și sunt integrate diverse modalități de expresie (de exemplu vizuale, aurale, somatice).

Cuvinte-cheie: *alfabetizarea multimodală, înțelegerea informațiilor multimodale, cunoștințe multimodale, text multimodal.*

ANCA VIERIU

Școala Gimnazială Nr. 39 „Nicolae Tonitza”, Constanța

Tradiție și modernitate în didactică. Metoda autobiografică și cea a jocului de roluri în orele de limba și literatura română

Comunicare

Comunicarea își propune să aducă în atenția profesorilor de literatură română soluții de modernizare a unor conținuturi tradiționale prin importul de metode nonformale în sistemul educațional formal. Astfel, am asociat metoda autobiografică, înțeleasă ca poveste despre sine, ca formă de comunicare a bagajului memoriei, cu jocul de roluri, ca exercițiu de empatie estetică. Rezultatul este un elev care este încurajat nu doar să asimileze lumile literare, dar să se și acomodeze la ele, să le înțeleagă straturile de profunzime. Altfel spus, să devină un mai bun cititor. **Cuvinte cheie:** *formal/nonformal, joc de rol, empatie, autobiografie.*

DUMITRU-CORNEL VÎLCU

Facultatea de Litere, UBB, Cluj

Rolul limbii istorice („naționale”) potrivit lingvisticii integrale (coșeriene)

Conferință

Lingvistica integrală, teorie inițiată de către Eugeniu Coșeriu, reprezintă cea de-a patra paradigmă importantă a științei limbajului din secolul XX (ulterioară structuralismului și gramaticii generative și contemporană cu începuturile pragmaticei). O trăsătură fundamentală a acestei teorii rezidă în capacitatea ei sintetică (totuși nu lipsită de un caracter asumat polemic în raport cu cele precedente): ideile fundamentale și demersurile metodologice variate ale școlilor lingvistice occidentale pot fi cuprinse într-o arhitectură de ansamblu. Această integrare e realizabilă dacă înțelegem faptul că limbajul funcționează în trei planuri simultan: limba istorică (specifică unei comunități etnice), vorbirea în plan universal (ca descriere sau proiectare a unei lumi obiectual-referențiale) și text-discursul individual (al cărui conținut specific e sensul). **Cuvinte-cheie:** Eugen Coșeriu, lingvistică integrală.

RODICA ZAFIU

Facultatea de Litere, Universitatea din București

Lingvistica ultimului secol și legăturile ei cu școala

Conferință

Direcțiile de dezvoltare a cercetării lingvistice în secolul al XX-lea s-au reflectat, în mod mediat, nu fără tensiuni și decalaje, în studiul limbii și literaturii române în școală. Este evidentă – în lingvistică și în învățământ deopotrivă – schimbarea mai generală de paradigmă prin trecerea de la tradiția filologică de studiu al textelor literare prestigioase la studiul funcționării limbii în cele mai diverse situații de comunicare. Școala românească a manifestat – de-a lungul unui secol – o mare inerție în domeniul studierii gramaticii, dar a arătat o deschidere treptată către lexicologie, stilistică și pragmatică. În studiul literaturii, poetica structuralistă a avut inițial un efect pozitiv de focalizare asupra textului, suferind însă ulterior un proces de schematizare și fosilizare. Nu sunt încă vizibile posibilele efecte ale altor direcții lingvistice actuale: interesul pentru variația lingvistică din perspectivă sociolingvistică, abordarea critică a standardizării, tipologia lingvistică (conducând către stabilirea de corelații cu studiul limbilor străine) și perspectivele deschise de cognitivism. **Cuvinte-cheie:** istoria lingvisticii, învățământ, comunicare, variație lingvistică.

LILIANA MIHAELA ZAHARIA-LAKATOS

Școala Gimnazială Dumitrița, substructură a Școlii Gimnaziale Budacu de Sus, Bistrița-Năsăud

Evoluția postdecembristă a strategiilor didactice. Modelul dezvoltării personale

Comunicare

Comunicarea urmărește să examineze evoluția modelului dezvoltării personale. Prin analiza comparativă a strategiilor la nivel primar și gimnazial se urmărește identificarea punctelor tari și a celor slabe, a oportunităților și dificultăților în aplicarea lor.

Cuvinte-cheie: modelul dezvoltării personale, analiză SWOT.

TITIANA ZLĂTIOR

Colegiul Național „George Coșbuc”, Cluj

Examenul de bacalaureat în ultimile trei decenii. Metamorfozele unui concept

Comunicare

Comunicarea își propune să prezinte rezultatele unei reflecții, din perspectiva practicianului în domeniul didacticii, asupra diferitelor forme pe care le-a luat în decursul a trei decenii bacalaureatul, examen național de evaluare a competențelor la ieșirea din ciclul superior al liceului, precum și o analiză a mizelor multiple pe care această formă de evaluare le-a avut în timp. Comunicarea intenționează să realizeze și o abordare comparativă asupra câtorva modele de bacalaureat european (în sisteme diferite de educație). Concluzia acestei analize se focalizează pe atingerea mizelor inovatoare ale examenului de bacalaureat și pe elementele formative relevante. **Cuvinte-cheie:** bacalaureat românesc, bacalaureat european, analiză comparativă.

